

XLII OLIMPIADA WIEDZY TECHNICZNEJ

Zawody III stopnia

Zadania dla grupy mechaniczno-budowlanej

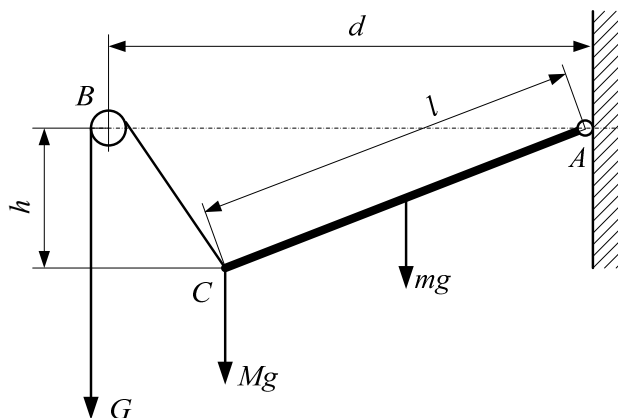
Zadanie 1

Belka o masie m i długości l zamocowana jest z jednej strony na ścianie w punkcie A (rys.1) za pomocą zawiasu, a z drugiej podtrzymywana jest linką przechodzącą przez bloczek B . Bloczek znajduje się na wysokości punktu A w odległości d od tego punktu. Koniec belki C odległy o h od poziomu $A - B$ obciążony jest masą M .

1. Obliczyć siłę G działającą wzdłuż linki jeżeli układ znajduje się w stanie równowagi oraz siłę reakcji w punkcie A .
2. Do pionowej linki podłączono dodatkowo masę m_d powodującą obniżenie się końca linki o dh . Obliczyć tę dodatkową masę.

Pomiąć wymiary bloczka.

Dane: $l = 3$ m, $d = 4$ m, $h = 1,2$ m, $m = 100$ kg, $M = 150$ kg, $dh = 0,11$ m, $g = 9,81$ m/s².

Rys.1

Autor: Jacek Bzowski
Koreferent: Maciej Jaworski

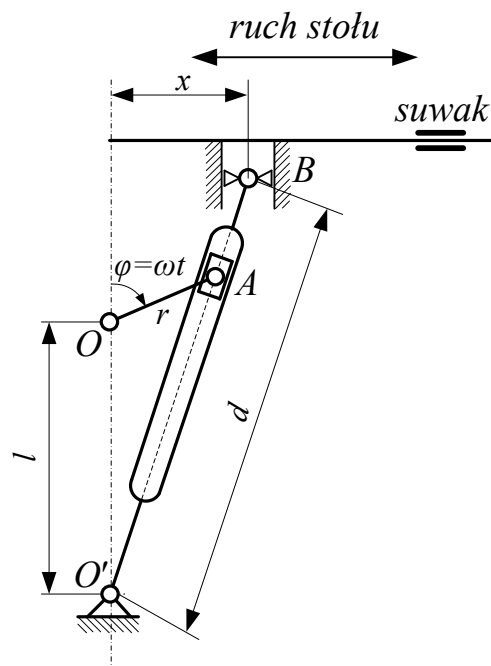

Patronem honorowym OWT jest Minister Gospodarki.
Organizatorem OWT jest Federacja Stowarzyszeń Naukowo-Technicznych NOT.
Olimpiada jest finansowana ze środków MEN.

Zadanie 2

Rysunek 1 przedstawia mechanizm jarzmy wykorzystywany w strugarkach. Korba o promieniu r wirująca ze stałymi obrotami n zakończona jest czopem korbowym A . Czop jest osadzony w kamieniu ślizgającym się w prowadnicy jarzma wahacza $O'B$ związanego łącznikiem z suwakiem. Ruch korby powoduje poprzez ruch wahacza poruszanie się suwaka ruchem posuwisto-zwrotnym przy czym ruch w jedną stronę jest wolniejszy niż w drugą. Przyczyną tej różnicy jest to, że kąt zataczany przez korbę w jedną stronę jest znacznie większy od kąta jaki zatacza korba przy ruchu w drugą stronę (patrz rysunek). Odległość osi korby od osi wahacza $O - O'$ wynosi l , a długość wahacza $O'B$ wynosi d . Napisać równanie ruchu suwaka. Obliczyć jego maksymalne wychylenie, maksymalną prędkość jaką suwak uzyskuje podczas pełnego obrotu korby oraz stosunek średnich prędkości w ruchu „roboczym” – na rysunku w prawo i w ruchu „powrotnym” – w lewo.

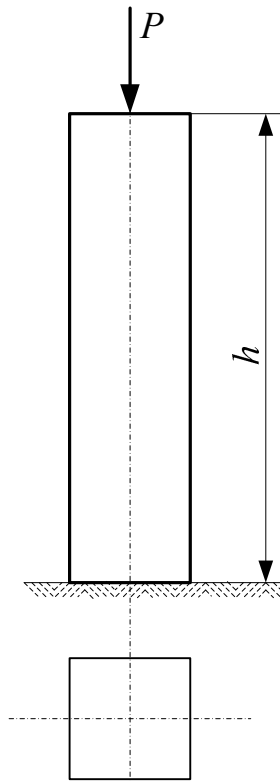
Dane: $r = 0,24$ m, $l = 0,4$ m, $d = 1,2$ m, $n = 1$ obr/s.

Rys.1

Autor: Jacek Bzowski
Koreferent: Maciej Jaworski

Zadanie 3

Rys.1

Zadanie polega na samodzielnym sformułowaniu i ogólnym rozwiązaniu prostego zagadnienia technicznego przez dobór odpowiednich wielkości i ich oznaczeń oraz ułożenie zależności, prowadzących do uzyskania odpowiedzi na dwa pytania. Podstawą do analizy jest następująca sytuacja.

Jeden inżynier zaprojektował słup o wysokości h i kwadratowym przekroju poprzecznym z betonu, którego wytrzymałość na ściskanie jest równa 30 MPa. Słup ten ma być osiowo obciążony siłą skupioną P (rys.1), której maksymalna wartość nie spowoduje w przekrojach słupa naprężeń przekraczających podaną wytrzymałość betonu na ściskanie. Drugi inżynier, weryfikator projektu, stwierdził, że można by poczynić oszczędności w zużyciu materiału, gdyby ta sama siła skupiona P działała osiowo na słup z mocniejszego betonu, mającego wytrzymałość na ściskanie równą 70 MPa. Wtedy, twierdził weryfikator, można by zmniejszyć wymiary kwadratowego przekroju poprzecznego i odpowiednio podwyższyć panujące w nim naprężenia z uwagi na większą wytrzymałość betonu.

Zgoda – odpowiedział projektant – tylko trzeba pamiętać, że wytworzenie owego mocniejszego betonu wymaga lepszej jakości składników i dlatego jego cena jednostkowa (tj. zł/m³) jest o 30% wyższa niż cena jednostkowa słabszego betonu.

1. Czy zatem zastosowanie mocniejszego betonu rzeczywiście prowadzi do oszczędności wyrażonych w złotych?

Należy zanalizować przedstawioną sytuację, przeprowadzić proste obliczenia i odpowiedzieć na powyższe pytanie. Ciężar własny słupa można pominąć. W obu przypadkach słupy są na tyle krępe, że ich wyboczenie można również pominąć.

W toku dalszej dyskusji między dwoma inżynierami padło drugie pytanie:

2. Który ze słupów - ten ze słabszego betonu czy z mocniejszego betonu – ulegnie pod wpływem osiowej siły ściskającej P większemu skróceniu.

Należy odpowiedzieć na to pytanie wiedząc, że moduł Younga betonu mocniejszego jest o 40% większy od modułu Younga betonu słabszego. Zachowanie słupa z obu betonów pod działaniem siły P jest sprężyste.

Autor: Wojciech Radomski
Koreferent: Jacek Bzowski